

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de heer drs H. Zijlstra, staatsecretaris OCW
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

datum	contactpersoon	uw kenmerk
24 mei 2011	T.G. van Dijk QC	
ons kenmerk	doorkiesnummer	
2011-00/11-00717/Gvd/sh	070-3090220	
onderwerp	e-mail	
Reactie RvC en bezuinigingsplannen	dijk@siob.nl	

Geachte heer Zijlstra,

We hebben met belangstelling kennis genomen van het advies en de sectoranalyse van de Raad voor Cultuur. Daarop willen we met deze brief reageren. In onze reactie gaan we ook in op uw brief van 6 april 2011 waarin u het voornemen uitspreekt om de aanwijzing van het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken als instelling met een langdurig subsidieperspectief in te trekken. Het regeerakkoord dat eind 2011 is geschreven, kondigt aanzienlijke bezuinigingen in het cultuurveld aan, maar maakt tegelijk een uitzondering voor de bibliotheekvoorziening. Met dat in achterhoofd en begrip voor de moeilijke opdracht waar u voor staat, hebben we deze reactie geformuleerd.

Niet onderbouwde bezuinigingsvoorstellen Raad voor Cultuur

Bibliotheekinnovatie kan niet zonder regie, zoveel is inmiddels wel duidelijk geworden. SIOB heeft de rol van regisseur. Die rol versterkt u door vanaf 2012 de opdrachttaak bibliotheekinnovatie aan het Sectorinstituut te verstrekken, naast de opdrachttaak die we al hebben voor de blinden. Dat is een richting die we toejuichen. Maar het is wel een richting die veel van onze organisatie zal vragen en ook niet te realiseren is zonder de benodigde financiën. De overdracht van taken ten behoeve van bibliotheekinnovatie kan niet zonder het daarbij behorende budget. We zijn al geruime tijd met uw beleidsafdeling in overleg over de wijze waarop de overdracht tot stand komt. Op dit moment schrijven we ook aan de werkplannen voor 2012 die met dit budget gerealiseerd moeten worden.

De opdrachttaak komt naar ons toe en zal binnen de huidige formatie worden uitgevoerd. Korting op de formatie/de reguliere begroting van het SIOB brengt dit proces in gevaar.

Ook als een samenvoeging met Stichting Bibliotheek.nl zal plaatsvinden, is de beoogde bezuiniging niet te realiseren via efficiëntiemaatregelen, maar zal er een direct beroep gedaan worden op programmagelden.

Het voorstel van de Raad voor Cultuur om het budget van het instituut te halveren is dat ook in strijd met alles wat u in gang hebt gezet en wenst.

ons kenmerk

2011-00/11-00717/GD/sh

blad

2/3

Bestuurlijke en financiële hervorkaveling

De decentrale opzet van de bibliotheeksector werkt belemmerend voor het proces van de bibliotheekinnovatie. We onderschrijven het advies van de Raad op het punt van de hervorkaveling. We merken dat de digitale bibliotheek prima kan dienen om de digitale dienstverlening direct en kosteneffectief aan de burger aan te bieden. Wat ons betreft zal de digitale bibliotheek de lokale maatschappelijke functie van bibliotheken in het land versterken.

Ook onderschrijven wij het advies van de Raad om de uitgaven te hervorkavelen die bibliotheken doen voor de fysieke en digitale content. De inkoop is op dit moment verdeeld. Door bundeling van krachten (samen met de KB en UB's) verwachten we meer te kunnen inkopen met dezelfde middelen. In deze fase achten we het verstandig het inkoopbudget dat bibliotheken nu voor een groot deel decentraal verdelen, via centrale sturing te laten lopen. Dat geeft een krachtige onderhandelingspositie ten opzichte van de uitgevers en dat is nodig op dit moment.

Het intrekken van de aangewezen status van SIOB is gezien deze ontwikkelingen onverstandig.

Bibliotheekwetgeving

Het is waarschijnlijk nodig om via wetgeving de gelden die nu decentraal zijn belegd op centraal niveau te kunnen aanwenden. In die relatie zien we ook de positie van de Provinciale Service Organisaties. Een landelijke bibliotheekvoorziening, die in opdracht van het SIOB voor de bibliotheken werkt, ondersteunen we van harte. We adviseren om de vorming van een landelijke bibliotheekvoorziening te baat te nemen om een aanzienlijke bestuurlijke slag te slaan. We hebben ook wel ideeën hoe dat zou kunnen en praten daar graag met u over door in het kader van het wetgevingstraject.

De bibliotheekwetgeving kan ook een doorslaggevende rol spelen in de kwestie rondom het leenrecht voor e-books. We zouden graag zien dat de wet het leenrecht toepasbaar maakt voor de digitale content, via verwijzing of direct. Daarom ondersteunen we het proces van bibliotheekwetgeving in tegenstelling tot wat de Raad voor Cultuur adviseert.

Leesbevordering, bibliotheken en onderwijs

In een sterk gemedialiseerde kennismaatschappij is een goede leesvaardigheid van cruciaal belang, niet alleen uit cultureel, maar zeker ook uit economisch oogpunt. De Raad constateert dat de aandacht in het onderwijs voor lezen afneemt, en bepleit de uitvoering van leesbevorderingprogramma's die hun nut hebben bewezen, in plaats van nieuwe experimenten te starten. Wij onderschrijven het belang van grootschalige leesbevorderingprogramma's en van onderzoek naar de effectiviteit en de maatschappelijke opbrengst daarvan. De bibliotheken hebben zich in toenemende mate gericht op het onderwijs, waarbij de scholen het technisch lezen aanleren, en de bibliotheken hun expertise en collecties inzetten om leerlingen 'leeskilometers' te laten maken, waarmee zij zich ontwikkelen tot ervaren begrijpend-lezers. Dat beleid zal het SIOB doorzetten, en in het verlengde daarvan zetten wij samen met onder meer Stichting Lezen ook in op de aanpak van laaggeletterdheid, waarbij de bibliotheken samenwerken met onder meer de ROC's.

ons kenmerk
2011-00/11-00717/GD/sh
blad
3/3

De bibliotheken staan onder enorme financiële druk, met name lokaal. Daarmee is de noodzaak voor een goede landelijke bibliotheekvoorziening groter dan ooit. We ondersteunen het advies van de Raad om te komen tot een bestuurlijk effectiever innovatieproces. Tegelijk zijn we van mening dat dat niet gerealiseerd kan worden zonder de benodigde randvoorwaarden, die wat ons betreft financieel, juridisch en bestuurlijk van aard zijn.

Met vriendelijke groet,

T.G. van Dijk QC
Waarnemend directeur

CC: Raad van Toezicht
VOB
Stichting Bibliotheek.nl

